

НЕМУШТИ ЈЕЗИК

У некаква човека био један чобан који га је много година верно и поштено служио. Једном, идући за овцама, чује у шуми неку писку, а не знадијаше шта је. На тај глас отиде он у шуму да види шта је. Кад тамо, али се запожарило, па у пожару змија пишти. Кад чобан то види, стане да гледа шта ће змија радити, јер се око ње са свију страна било запожарило, и пожар се једнако к њој примицао. Онда змија повиче из пожара:

„Чобане, забога, избави ме из ове ватре!”

Онда јој чобан пружи свој штап преко ватре, а она по штапу изађе, па њему на руку, па по руци домили до врата и савије му се око врата. Кад чобан то види, нађе се у чуду, па рече змији:

„Шта је то, у зао час! Ја тебе избавих, а себе погубих.”

Змија му одговори:

„Не бој се ништа, него ме носи кући моме оцу. Мој је отац змијињи цар.”

Онда јој се чобан стане молити и изговарати да не може оставити својих оваца, а змија му рече:

„Не брини се нимало за овце; овцама неће бити ништа; само хајде што брже.”

Онда чобан пође са змијом кроз шуму и најпоследње дође на једну капију која је била од самих змија. Кад дођу ту, змија на врату чобанову звизне, а змије се све одмах расплету. Онда змија рече чобану:

„Кад дођемо у двор к моме оцу, он ће теби давати шта год заиштеш: сребра, злата и камења драгога, али ти не узимај ништа, него ишти немушти језик. Он ће се дуго затезати, али ће ти најпоследње опет дати.”

У томе дођу у двор к оцу, и отац плачући запита змију:

„Забога, синко, где си?”

А она му каже све по реду како је био опколио пожар и како је чобан избавио. Онда цар змијињи рече чобану:

„Шта ћеш да ти дам за то што си ми сина избавио?”

Чобан одговори:

„Ништа друго нећу, него да ми даш немушти језик.”

А цар рече:

„Није то за тебе, јер да ти то дам, па да коме кажеш, ти би одмах умро, него ишти друго шта год хоћеш, даћу ти.”

На то му чобан одговори:

„Ако ћеш ми што дати, дај ми немушти језик, ако ли ми то не даш, а ти збогом остај! Мени друго не треба ништа.”

Па пође да иде. Онда га цар врати натраг говорећи му:

„Стани! Ходи овамо, кад баш то хоћеш. Зини.”

Чобан зине, а змијињи му цар плјуне у уста, па му рече:

„Сада ти плјуни мени у уста.”

Чобан му плјуне у уста, а змијињи цар опет чобанину. И тако три пута плјуну један другоме у уста, па му онда змијињи цар рече:

„Сад имаш немушти језик. Иди с Богом, али за главу своју ником не казуј, јер ако кажеш коме год, одмах ћеш умрети.”

Чобан пође кроз шуму, и идући чујаше и разумевахе све што говоре тике и траве и све што је на свету. Кад дође к овцама и нађе их све на броју и на миру, леже мало да се одмори. Тек што легне, али долете два гаврана те падну на једно дрво и почну се разговарати својим језиком говорећи:

„Кад би знао овај чобан, овде где лежи оно црно шиљеже има у земљи пун подрум сребра и злата.”

Чобан кад чује то, отиде своме господару те му каже, а господар дотера кола, па откопају врата од подрума и крену благо кући. Овај је господар био поштен човек, па све благо даде чобану говорећи му: „Ево, синко, ово је све твоје благо, то је теби Бог дао. Него ти начини себи кућу, па се жени, те живи с отим благом.”

Чобан узме благо, начини кућу и оженивши се стане живети, и малопомало изиђе он најбогатији човек не само у ономе селу него у свој околини није га било. Имао је свога овчара, говедара, коњушара, свињара, многу имовину и велико богатство.

Једном, лицем на Божић, рече он својој жени:

„Спреси вина и ракије и свега што треба, па ћемо сутра ићи на салаш да носимо пастирима нека се и они провеселе.”

Жена га послуша и уради све како је заповедио. Кад сутрадан отиду на салаш, онда газда увече каже свима пастирима:

„Сад сви скупите се, па једите и пијте и веселите се, а ја ћу бити код стоке сву ноћ.”

И тако газда отиде и остане код стоке. Кад је било око поноћи, али курјаци заурлају, а пси залају. Курјаци говоре својим језиком:

„Можемо ли доћи да учинимо штету, па ће бити меса и вама?”

А пси одговарају својим језиком:

„Дођите, да бисмо се и ми најели!”

Али међу псима бијаше један матори пас, који само још два зуба имадијаше у глави. Онај матори пас стане говорити курјацима:

„Тамо њима то и то! Док су још ова два зуба мени у глави, нећете ви учинити штете моме господару.”

А то газда све слуша и разуме што они говоре.

Кад ујутру сване, онда газда заповеди да све псе потуку само онога маторога пса да оставе. Слуге стану говорити:

„Забога, господару, штета је!”

А газда им одговори:

„Што рекох, то да учините.”

Па се оправи са женом кући, и пођу на коњма: под њиме бијаше коњ, а под женом кобила. Идући тако, човек измакне напред, а жена заостане. Онда коњ под човеком зарже. Коњ вели кобили:

„Хајде брже! Што си остала!”

А кобила одговара:

„Е ласно је теби: ти носиш једнога господара, а ја троје: носим газдарицу, и у њој дете, па у себи ждребе.”

На то се човек обазре и насмеје, а жена то опази, па брже ободу кобилу и стигне човека, па га запита зашто се насмеја. Он јој одговори:

„Низашто, само онако.”

Али жени не буде то доста, него салети мужа да јој каже зашто се насмејао. Он се стане бранити:

„Прођи ме се, жено, Бог с тобом! Што ти је? Не знам ни сам.”

Али што се он више брањаше, она све више наваљиваше на њ да јој каже зашто се насмејао. Најпоследње јој човек рече:

„Ако ти кажем, ја ћу одмах умрети.”

Она опет, ни за то не марећи, једнако навали говорећи да друкчије не може бити него да јој каже. Утом дођу кући. Одседнувши с коња, човек одмах наручи мртвачки сандук, и кад буде готов, метне га пред кућу па каже жени:

„Ево, сад ћу лећи у сандук, па да ти кажем зашто сам се насмејао; али како ти кажем, одмах ћу умрети.”

И тако легне у сандук, па још једанпут обазре се око себе, кад али онај матори пас дошао од стоке и сео му чело главе па плаче. Човек, опазивши то, рече жени:

„Донеси један комад хлеба те подај томе псу.”

Жена донесе комад хлеба и баци пред пса, али пас неће ни да гледи, а петао дође и стане кљувати у комад; онда пас рече петлу:

„Несрећо незасита! Теби је до јела, а видиш где газда хоће да умре!”

А петао му одговори:

„Па нек умре кад је луд. У мене има сто жена, па их свабим све на једно зрно проје кад где нађем, а кад оне дођу, ја га прождерем; ако ли се која стане срдити, ја је одмах кљуном; а он није вредан једну да умири.”

Кад то човек чује, он устане из сандука, па узме батину и дозове жену у собу:

„Ходи, жено, да ти кажем.”

Па све батином по њој:

„Ето то је, жено! Ето то је, жено!”

И тако се жена смири и никад га више не запита да јој каже зашто се смејао.